

voorzegging gebruik maken is dat slechts in den vorm van bedreiging of belofte, niet om metterdaad aan te kondigen hoedanig de loop der gebeurtenissen wezen zal. Daarover oordeelt men tegenwoordig ook anders: voorspelling van de toekomst is een van de meest wezenlijke karaktertrekken van de profetie ¹¹⁾. Sterker nog. Waar Kuenen met schier ongelooflijke scherpzinnigheid heeft zoeken aan te toonen dat er van geen enkele wezenlijke vervulde voorzegging sprake is, wordt thans zeer ernstig rekening gehouden met het feit dat de profeten praedicties hebben gedaan die zoo precies en zoo letterlijk mogelijk zijn uitgekomen ¹²⁾. Weliswaar staat daartegenover de verklaring dat er ook zeer vele voorzeggingen onvervuld gebleven zijn, en wordt nog algemeen de profetische voorzegging aan den historischen gezichtskring van den profeet gebonden, maar het aantal der erkende wezenlijke praedicties is zoo groot, dat er naar een grondslag ter verklaring in een natuurlijk divinatie-vermogen is gezocht ¹³⁾. Van bijzondere beteekenis is de gewijzigde beschouwing omtrent de Messiaansche heilsbelofte. Onder de leiding van Wellhausen was men er toe gekomen om deze voor een voortbrengsel van vroegstens den tijd der ballingschap te houden, en elke Messiaansche voorzegging die bij de voor-exilische profeten wordt gevonden werd getroffen door het veroordeelende vonnis der kritiek. Onder invloed van de ontdekking die men meent te hebben gedaan, dat soortgelijke verwachtingen ook buiten Israël in de oud-Oostersche cultuurwereld hebben bestaan, is dit echter geheel veranderd, de oudheid der Messiaansche profetie wordt erkend, de echtheid der uitgeworpen Messiaansche teksten bij de voor-exilische profeten toegegeven, en zelfs de Silo-profetie ziet zich in haar eere van oeroude Messiaansche voorzegging hersteld ¹⁴⁾.

Van niet minder belang is het ons oog te richten op de Psalmen. Volgens het voorheen algemeen gevoelen was de religieuze inhoud dezer gewijde liederen volstrekt onvereinigbaar met het standpunt der godsdienstige en historische ontwikkeling waarop Israël vóór en zelfs nog onmiddellijk na de ballingschap stond, en moesten ze daarom naar veel later tijd, voor een zeer belangrijk deel eerst naar de dagen der felle godsdienstvervolging der Makkabeesche periode verschoven worden; zoodat het kort begrip van Israëls